

**Európsky výbor
regiónov**

COTER-VI/029

126. plenárne zasadnutie 30. novembra – 1. decembra 2017

STANOVISKO

Vykonávanie makroregionálnych stratégií

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

- víta doteraz vôbec prvú správu Európskej komisie o vykonávaní makroregionálnych stratégií EÚ a konštatuje, že na vyvinutie globálneho prístupu potrebuje EÚ cezhraničnú územnú víziu;
- zdôrazňuje potenciálnu úlohu makroregionálnych stratégií v integrovanom rozvoji za hranicami EÚ, osobitne v súvislosti s vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ. Vzhľadom na to navrhuje, aby sa preskúmalo, ako by makroregionálne stratégie mohli prispieť k vytváraniu budúcich vzťahov medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ a žiada, aby na oboch stranách boli miestne a regionálne samosprávy intenzívne zapájané do budúcich diskusií o tejto problematike;
- vyslovuje poľutovanie nad tým, že prínosy týchto stratégií sa v súčasnosti dostatočne neodrážajú v odvetvových politikách a ich programoch financovania. Vznikajú tak praktické ťažkosti, keď je potrebné, aby projekty zodpovedali strategickým požiadavkám makroregionálnych stratégií a odvetvových politík, cez ktoré sa poskytuje financovanie a ktoré môžu byť podstatne odlišné. Výsledkom je, že projekty spadajúce pod makroregionálne stratégie si vyžadujú dlhšiu prípravu a sú konkurenčne znevýhodnené oproti „štandardným“ projektom v rámci odvetvových politík;
- tvrdí, že trojité „nie“ by sa malo nahradiť trojitým „áno“, aby sa zlepšilo využívanie jestvujúcich predpisov a inštitúcií, ako aj financovania. Bolo by treba používať praktický prístup s prijímaním potrebných opatrení na zlepšenie fungovania makroregionálnych stratégií, a nie zameriavať sa na nejaké mätúce zásady, ako je zásada trojitého „nie“. VR hovorí **áno** lepším synergiám s nástrojmi financovania, **áno** lepšiemu zapracovaniu jestvujúcich štruktúr do makroregionálnych stratégií a **áno** lepšiemu vykonávaniu platných pravidiel.

Spravodajca

Raffaele Cattaneo (IT/ELS), poslanec a predseda regionálneho zastupiteľstva Lombardska

Referenčný dokument

Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vykonávaní makroregionálnych stratégií EÚ, COM(2016) 805 final

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Vykonávanie makroregionálnych stratégií

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. zdôrazňuje, že makroregionálne stratégie predstavujú funkčnú a typicky európsku víziu, a víta doteraz vôbec prvú správu Európskej komisie o vykonávaní makroregionálnych stratégií EÚ. Konštatuje, že na vyvinutie globálneho prístupu EÚ potrebuje cezhraničnú územnú víziu¹.
2. Vidí, že napriek svojej krátkej existencii² sa tieto stratégie stali zavedeným lokálnym nástrojom pôsobiacim zdola nahor a slúžiacim na účinnejšie využívanie spoločného potenciálu makroregiónov lepším vykonávaním a koordinovaním politických reakcií na rôzne výzvy, ako je hospodársky rast, inovácie, doprava, energetika, životné prostredie a klimatické zmeny.
3. Poukazuje na to, že makroregionálne stratégie sú rozhodujúcim prvkom dosahovania strategických cieľov EÚ a kritickou súčasťou štruktúry viacúrovňového riadenia EÚ. Makroregionálne stratégie zohrávajú významnú úlohu v dynamizácii procesov rozvoja aj menej rozvinutých regiónov. Kľúčovú úlohu zohrávajú aj v transformujúcich sa a prístupujúcich krajinách, i v krajinách mimo EÚ, ako sú susedné štáty.
4. Zdôrazňuje význam makroregionálnych stratégií pri podpore opatrení na boj proti klimatickým zmenám v ohrozených regiónoch. Tieto stratégie sa môžu účinne využívať napríklad v boji proti povodňam alebo požiarom v pohraničných oblastiach.
5. Je presvedčený, že tieto stratégie spolu s inými nástrojmi EÚ na podporu cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce, ako sú európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS), a inými štruktúrami územnej spolupráce, ako sú pracovné zoskupenia a programy Interreg, sú nevyhnutnými stavebnými prvkami budúcnosti EÚ.
6. Veľmi podporuje koncepciu jedinej správy o vykonávaní štyroch makroregionálnych stratégií a netrpezlivo očakáva správy o vykonávaní, ktoré Európska komisia pripraví na konci roku 2018.
7. Zdôrazňuje potenciálnu úlohu makroregionálnych stratégií v integrovanom rozvoji za hranicami EÚ, osobitne v súvislosti s vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ. Vzhľadom na to navrhuje, aby sa preskúmalo, ako by makroregionálne stratégie mohli prispieť k vytváraniu budúcich vzťahov medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ a žiada, aby na oboch stranách boli miestne a regionálne samosprávy intenzívne zapájané do budúcich diskusií o tejto problematike.

¹ Stanovisko VR na tému Územná vízia 2050: aká budúcnosť? (COR-2015-04285)

² Prvou makroregionálnou stratégiou EÚ bola stratégia pre Pobaltsko, ktorá bola spustená v roku 2009.

8. Odkazuje na svoje predchádzajúce stanoviská, ktoré sú relevantné, pokiaľ ide o konkrétne pripomienky k jednotlivým makroregionálnym stratégiám³ a zo zodpovedajúcich pozorovaní vychádza pri zostavovaní všeobecných pripomienok v tomto stanovisku, ktoré platia pre všetky tieto stratégie. Upozorňuje na význam väčšej účinnosti a určenia priority výsledkov, ale aj na praktickejšie zameranie na vykonávanie týchto stratégií.
9. Zdôrazňuje, že výhodou makroregionálnych stratégií je to, že národné, regionálne a miestne subjekty pracujú v spoločnom rámci na celkovej stratégii a spoločnom programovaní, ktoré prispieva k splneniu cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v zmysle Zmluvy o EÚ. Okrem toho tieto stratégie pomáhajú zapájať občanov do európskeho projektu a prekonať rozdiely medzi prípravou miestnych opatrení a opatrení EÚ.
10. Poznomenáva však, že makroregionálne stratégie sú v kritickej fáze, v ktorej sa síce stále väčšmi uznáva ich potenciál, ale v ktorej je na úplné využitie ich prínosov potrebné zlepšiť ich uplatňovanie v praxi. V stanovisku chce ozrejmiť miestny a regionálny pohľad na makroregionálne stratégie. V súvislosti s prebiehajúcimi prípravami na ďalšie programové obdobie a všeobecne v súvislosti s budúcnosťou Európy má však stanovisko aj rozsiahlejší strategický cieľ.
11. Podporuje nové iniciatívy na prípravu ďalších makroregionálnych stratégií. Mal by sa však prijať systematickejší prístup, v ktorom sa funkčné potreby určujú postupom zdola nahor. Existujúce a zavedené štruktúry územnej spolupráce by mali odrážať to, či makroregionálne stratégie môžu byť prínosom a ponúknuť nové príležitosti na zlepšenie súčasných štruktúr územnej spolupráce.
12. Rovnako je potrebné poznamenať, že súčasné makroregionálne stratégie síce vyhovujú združovaniu mnohých krajín EÚ, ale treba taktiež umožniť vytvárať makroregionálne stratégie združujúce menej krajín, ale viacej regiónov, ktoré v tomto územnom prístupe nájdu vhodný a účinný nástroj na riešenie spoločných problémov, navyše s osobitným zameraním na regióny s prírodným znevýhodnením, ostrovné a najvzdialenejšie regióny.
13. Je presvedčený, že občianska spoločnosť a miestne subjekty, regióny a mestá s určitými právomocami môžu byť veľmi nápomocné pri konsolidácii európskej myšlienky a dosiahnutí primeraného pákového účinku, a preto je zásadne zapájať kľúčových makroregionálnych vykonávateľov a organizovanú občiansku spoločnosť do rámcového navrhovania strategických programov. Toto zapájanie nám umožní zlepšiť európske výsledky v oblasti subsidiarity, a to nielen vo vzťahoch medzi tvorcami politík a inštitúciami, ale aj vo vzťahoch s miestnymi a regionálnymi hospodárskymi a sociálnymi subjektmi.

³ Stanovisko na tému *Stratégia pre podunajskú oblasť*, CdR 86/2011 fin; stanovisko na tému *Revidovaná stratégia Európskej únie pre región Baltského mora*, CdR 1272/2012 fin; stanovisko na tému *Pridaná hodnota makroregionálnych stratégií*, CdR 5074/2013 fin; stanovisko na tému *Stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora*, CdR 23/2014 fin; stanovisko na tému *Makroregionálna stratégia Európskej únie pre alpský región*, CdR 2994/2014 fin.

II. SÚVISLOSTI A ZISTENIA

14. Konštatuje, že makroregionálne stratégie sú v zásade politickým nástrojom na koordináciu uplatňovania celej škály politik. Ich pôsobnosť je oveľa širšia než cieľ európskej územnej spolupráce. Na jednej strane prispievajú k vykonávaniu makroregionálnych stratégií viaceré rozličné politické oblasti a na druhej strane všetky politiky EÚ by mali prospech z lepšej koordinácie prostredníctvom makroregionálnych stratégií.
15. Konštatuje, že ciele makroregionálnych stratégií treba koordinovane zahrnúť do všeobecnej stratégie EÚ po roku 2020. Vytvorí sa tak jednotný rámec pre všetky programy, čo povedie k tomu, že makroregionálne stratégie sa budú zohľadňovať pri strategickom plánovaní všetkých politik s vplyvom na regionálny rozvoj. Týka sa to politik vo všetkých formách a na všetkých úrovniach vrátane spoločne spravovaných politik, a takisto politik priamo spravovaných Európskou komisiou a regionálnych politik členských štátov.
16. Vyslovuje poľutovanie nad tým, že prínosy týchto stratégií sa v súčasnosti dostatočne neodrážajú v odvetvových politikách a ich programoch financovania. Vznikajú tak praktické ťažkosti, keď je potrebné, aby projekty zodpovedali strategickým požiadavkám makroregionálnych stratégií a odvetvových politik, cez ktoré sa poskytuje financovanie a ktoré môžu byť podstatne odlišné. Výsledkom je, že projekty spadajúce pod makroregionálne stratégie si vyžadujú dlhšiu prípravu a sú konkurenčne znevýhodnené oproti „štandardným“ projektom v rámci odvetvových politik.
17. Domnieva sa, že na zabezpečenie dostupnosti finančných zdrojov v programovacom období po roku 2020 by všetky politiky EÚ (vrátane politiky súdržnosti) mali obsahovať konkrétne pravidlá realizácie projektov prispievajúcich k určitej makroregionálnej stratégii, ktoré by uľahčili prístup k financovaniu a obmedzili administratívne požiadavky. Naliehavo treba zjednodušiť uplatňovanie programov EÚ.
18. Žiada upevniť vzťah medzi makroregionálnymi stratégiami a zdrojmi financovania poskytovanými Európskou úniou počas prípravy aj uplatňovania odvetvových politik. Treba sa vyhnúť zdvojovaniu postupov a vykazovania. V zásade sa fondy musia prispôbovať politikám a nie naopak. V súčasnosti sa žiaľ zdá, že opak je pravdou, keďže pre makroregionálne stratégie sa musí žiadať o podporu z programov financovania.
19. Nabáda členské štáty, aby podnecovali budúce diskusie o tom, ako by sa makroregionálne stratégie pri rešpektovaní ich základných zásad mali začleniť do viacročného finančného rámca EÚ na obdobie po roku 2020. Vzhľadom na ďalšiu generáciu programov financovania by Komisia mala vyčleniť primerané prostriedky na tie nadnárodné programy, ktoré budú v súlade s makroregionálnymi stratégiami, a vytvoríť mechanizmus udeľovania priority tým oprávneným projektom, ktoré budú v makroregionálnej stratégii označené za strategické, a to tak, aby tieto prostriedky dopĺňali financovanie projektov spadajúcich pod iné nástroje EÚ na podporu cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce.
20. Dôrazne vyzýva koordinátorov makroregionálnych stratégií, aby neváhali s vypracovávaním strategických dokumentov o tom, ako by rôzne politiky mali prispievať k uplatňovaniu týchto

stratégií. Vzhľadom na prípravu legislatívnych aktov na programovacie obdobie po roku 2020 by takéto strategické dokumenty nabádali tvorcov politiky EÚ k tomu, aby legislatívu prispôbovali potrebám makroregionálnych stratégií. Okrem toho by sa strategické dokumenty využívali priamo vo fáze programovania a boli základom vytvárania rámca operačných programov.

21. Vyzýva Európsku komisiu, aby v spolupráci s programom Interact, tematickými a národnými koordinátormi makroregionálnych stratégií, ako aj aktérmi súčasných i budúcich makroregionálnych stratégií, tento proces podporovala organizovaním a financovaním špecifických pracovných stretnutí určených na navrhovanie takýchto strategických dokumentov. Vyzýva Európsku komisiu, aby v spolupráci s programom Interact podporovala výmeny skúseností medzi štyrmi makroregionálnymi stratégiami, a to tak so zreteľom na tematické priority stratégií, ako aj na všeobecné aspekty ich vykonávania. Príprava nových makroregionálnych stratégií by sa mala podporovať aj metodicky.
22. Konštatuje, že Európska komisia by mala prevziať väčšiu, resp. proaktívnejšiu úlohu v koordinácii a stimulácii spolupráce medzi makroregionálnymi stratégiami. Okrem GR Regio by sa aj iné generálne riaditeľstvá Komisie mali aktívnejšie zapájať do podpory dosahovania strategických cieľov týchto stratégií. Makroregionálne stratégie by mali byť lepšie zosúladené so všetkými politikami a nástrojmi EÚ, aby sa zabezpečil väčší príspevok k celkovým cieľom EÚ.
23. Vyzýva na zváženie možnosti ponúknuť s podporou zo strany Európskej komisie stimuly, okrem iných aj ekonomické, pre regióny a členské štáty s cieľom uľahčiť nové spôsoby vykonávania európskych politík a právnych predpisov v rámci makroregionálnych stratégií. Tieto nové metódy môžu pozostávať napríklad z testovania možných budúcich európskych noriem alebo politík alebo uľahčenia vykonávania európskych právnych predpisov a politík, ktoré už boli prijaté (možné rýchlejšie dosiahnutie určitých cieľov, napr. v oblasti klímy, energetiky, dopravy atď. alebo pokrok nad rámec cieľov stanovených v európskych právnych predpisoch z kvalitatívneho a kvantitatívneho hľadiska, či stanovenie ambicióznejších cieľov). Tento stimulačný mechanizmus by sa mohol vytvoriť prostredníctvom dobrovoľného zapojenia partnerov makroregiónov a Európskej komisie do „rámцovej zmluvy“ stanovujúcej zámer, metódy a ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, a poskytujúcej stimuly v záujme rýchlejšej realizácie.

Makroregionálne stratégie a politika súdržnosti

24. Zdôrazňuje, že politika súdržnosti nie je iba politikou regionálneho rozvoja EÚ určenou na zmenšenie rozdielov, ale že je najdôležitejším investičným nástrojom. Je potrebný užší a priamejší vzťah medzi opatreniami makroregionálnych stratégií a politiky súdržnosti, aby integrovaný a špecifických prístup v rámci operačných programov bol prínosom pre tieto stratégie.
25. Poukazuje na to, že politika súdržnosti ponúka rozhodujúcu pomoc pri vykonávaní makroregionálnych stratégií. Politika súdržnosti na jednej strane poskytuje podstatnú finančnú pomoc projektom, ktoré prispievajú k vykonávaniu týchto stratégií, a na druhej strane môže

zabezpečiť ich každodenné vykonávanie poskytovaním technickej pomoci jej riadiacemu mechanizmu.

26. Konštatuje, že politika súdržnosti funguje prostredníctvom národného vyčlenenia prostriedkov, takže je prvotne zameraná na národné priority. V praxi to znamená, že aj keď sa nejaká krajina alebo nejaký región rozhodne podporovať projekty v rámci makroregionálnej stratégie, nie je zaručené, že iná krajina alebo iný región bude takisto podporovať jej vykonávanie. V takých prípadoch sa žiaľ znižuje účinnosť projektu a oslabuje prínos makroregionálnej stratégie. Členské štáty by makroregionálne stratégie mali zohľadňovať v plánovaní vykonávania politiky súdržnosti.
27. Podporuje preto ďalšie posilňovanie európskej územnej spolupráce v rámci politiky súdržnosti v budúcnosti, a taktiež zintenzívnenie nadnárodného rozmeru súhrnných operačných programov, ktoré predstavujú okolo 95 % politiky súdržnosti, a ich prípadné zosúladenie s makroregionálnymi stratégiami. Mali by sa tiež zlepšiť synergie medzi programami založenými EŠIF a priamo realizovanými odvetvovými programami, ako je Horizont 2020, Erasmus+ a Nástroj na prepájanie Európy. Príslušné operačné programy by mali jasne zohľadňovať makroregionálne stratégie daného územia. Výbor dúfa, že všetky vnútorné a vonkajšie pozemné hranice EÚ, ako aj námorné hranice (regióny od seba vzdialené najviac 150 km, alebo v prípade najvzdialenejších a ostrovných regiónov viacej ako 150 km) budú môcť využívať podporu a zapájať sa do programov cezhraničnej a makroregionálnej spolupráce.
28. Opakuje svoju požiadavku s nedávneho stanoviska na tému *Projekty „ľudia ľuďom“ a malé projekty v programoch cezhraničnej spolupráce*, aby sa pri malých projektoch uľahčila dostupnosť financovania zo zdrojov politiky súdržnosti. Skúsenosti ukazujú, že niektoré rozsahovo malé nadnárodné projekty zodpovedajú cieľom makroregionálnych stratégií. Väčšina programov financovania, ktoré EÚ má, však nie je usporiadaná na podporovanie malých projektov a mnohé malé spoločenstvá a organizácie občianskej spoločnosti ich nemôžu využívať, pretože nemajú dostatočné finančné a administratívne kapacity. Vzhľadom na to odporúčame, aby sa vyvinuli ľahko dostupné a spravovateľné finančné nástroje, vrátane modelov predfinancovania a prípravy malých projektov.
29. Zdôrazňuje, že programy európskej územnej spolupráce musia v podpore makroregionálnych stratégií zohrávať rozhodujúcu úlohu. Táto územná spolupráca však predstavuje iba malú časť celkového financovania, takže je dôležitá skôr jej kvalita než kvantita. Hlavným cieľom programov územnej spolupráce by mala byť podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce spolu s pilotnými a inovatívnymi programami a poskytovanie technickej podpory pri financovaní vykonávania makroregionálnych stratégií. Súperenie medzi projektmi územnej spolupráce a projektmi makroregionálnych stratégií je kontraproduktívne a treba sa mu vyhnúť.
30. Vyzdvihuje úlohu EZÚS vo vykonávaní týchto stratégií a iných nadnárodných a cezhraničných iniciatív, ako sú pracovné zoskupenia. Pre nedostatočnú implementáciu zodpovedajúcich právnych predpisov v niektorých členských štátoch, nedostatok poznatkov o príležitostiach EZÚS ako nástroja a iné pretrvávajúce administratívne prekážky však EZÚS zatiaľ nevyčerpali celý svoj potenciál.

Nová interpretácia zásady trojitého „nie“

31. Konštatuje, že základnou zásadou riadenia makroregionálnych stratégií je trojité „nie“: nie novému financovaniu z EÚ, nie ďalším formálnym štruktúram EÚ, nie novým právnym predpisom EÚ. V praxi však táto zásada spôsobila určitý zmätok. Napríklad v rámci všetkých makroregionálnych stratégií sa vytvorili nové štruktúry, ako sú kooperačné platformy a siete, ale tieto nemožno považovať za formálne štruktúry EÚ. Vykonávanie makroregionálnych stratégií vo veľkej miere závisí od financovania z EÚ, avšak technicky nejde o nové financovanie, ale o jeho odlišné využitie. Napriek tomu, že makroregionálne stratégie by nemali spôsobovať potrebu nových právnych predpisov, malo by byť dovolené navrhnúť nové alebo pozmenené právne predpisy na všetkých úrovniach, a to vždy, keď by sa tým zlepšilo vykonávanie týchto stratégií.
32. Tvrdí, že trojité „nie“ by sa malo nahradiť trojitým „áno“, aby sa zlepšilo využívanie jestvujúcich predpisov a inštitúcií, ako aj financovania. Bolo by treba používať praktický prístup s prijímaním potrebných opatrení na zlepšenie fungovania makroregionálnych stratégií, a nie zameriavať sa na nejaké mätúce zásady, ako je zásada trojitého „nie“. VR hovorí **áno** lepším synergiám s nástrojmi financovania, **áno** lepšiemu zapracovaniu jestvujúcich štruktúr do makroregionálnych stratégií a **áno** lepšiemu vykonávaniu platných pravidiel.

Riadenie

33. Pozoruje, že riadenie makroregionálnych stratégií je teraz potrebné posilniť, a na to je potrebné posilniť aj miestnu a regionálnu úroveň. Riadenie nemožno prenechať iba vládam členských štátov, pretože je to v rozpore s myšlienkou týchto stratégií.
34. Je presvedčený, že vykonávanie makroregionálnych stratégií si vyžaduje špecifický riadiaci prístup založený na spolupráci a koordinácii a zdôrazňuje, že na to je potrebné zvýšenie administratívnych kapacít založených na väčšej angažovanosti a lepšej spolupráci. Tento špecifický riadiaci prístup by sa mal zosúladeným spôsobom začleniť do existujúcich štruktúr riadenia s cieľom vyhnúť sa duplicitě a dosiahnuť efektívny prístup. Koordinačné úsilie by v žiadnom prípade nemalo vyústiť do skrytej centralizácie.
35. Zdôrazňuje, že predpokladom zvýšenia administratívnych kapacít je prevzatie záväzkov európskymi, národnými a regionálnymi politikmi a správami a vyslovuje poľutovanie nad tým, že makroregionálne stratégie v mnohých prípadoch ešte stále trpia nedostatkom takejto angažovanosti. Angažovanosť sa môže zlepšiť zvýšením povedomia o rozhodujúcej úlohe regionálnych a miestnych samospráv.
36. Uvedomuje si, že príprava a vykonávanie makroregionálnych stratégií a súvisiacich projektov sa spočiatku môžu javiť ako náročné a zložité, pretože v snahe vytvoriť spoločnú stratégiu rozvoja na seba narážajú rozdielne administratívne kultúry a tradície. Tieto stratégie si v úvodných etapách vyžadujú značné ľudské zdroje a značný čas na vypracovanie nových postupov a vytvorenie administratívnych štruktúr. Tento nový (otvorenejší a strategickejší)

administratívny duch je potrebný rovnako ako učenie nových prístupov, právnych súvislostí a jazykov.

37. Konštatuje, že neustály dialóg, účinné kooperačné štruktúry a silné partnerstvo sú základom prevzatia záväzkov pri vykonávaní makroregionálnych stratégií. Najvhodnejším vykonávacím postupom v kontexte viacúrovňového riadenia je spoločné riadenie. V tejto súvislosti je dôležité objasniť zodpovednosti a kompetencie všetkých aktérov.
38. Je presvedčený, že inštitúcie EÚ by sa mali dohodnúť na celkovej európskej vízii a rozvojovej stratégii založenej na národných, regionálnych a miestnych potrebách. Makroregionálne stratégie sú založené na „funkčných“ regiónoch a preto sú najvhodnejšie na uplatňovanie rozvojovej stratégie EÚ a dosiahnutie jej cieľov uspokojovaním špecifických potrieb a požiadaviek určitého (zemepisne ohraničeného) územia a účinným uplatňovaním zásady partnerstva.
39. Opakuje, že účinné partnerstvo znamená účasť všetkých aktérov na strategickom plánovaní a na rozhodovaní. Samozrejme, že k tomu môže dôjsť iba vtedy, ak sú miestne a regionálne potreby známe, zanalyzované v kontexte EÚ a zapracované do celkovej makroregionálnej stratégie. Podobne môže byť vykonávanie takejto stratégie úspešné iba vtedy, ak sa regionálnym a miestnym aktérom aj občianskej spoločnosti poskytne flexibilita, dôvera a finančné stimuly, ktoré potrebujú na dosiahnutie cieľov celoeurópskeho záujmu prispôbených miestnym a regionálnym potrebám.
40. Navrhuje, aby národná koordinácia so všetkými ostatnými úrovňami tvorby politiky, inštitucionálnymi a administratívnymi úrovňami bola založená na jednoznačnom mandáte a rozpočte jednoznačne vyčlenenom na koordinačné činnosti. Súčasťou koordinácie by mohlo byť vytvorenie siete prepojených národných koordinačných platforiem pre každú makroregionálnu stratégiu, aby sa zabezpečilo inkluzívne vykonávanie v každej zúčastnenej krajine a zabezpečil súlad rôznych implementačných stratégií zúčastnených krajín a regiónov.
41. Zdôrazňuje, že na zlepšenie riadenia tieto stratégie potrebujú podporu Európskej komisie, ktorá by mala aktívne podporovať národnú a tematickú koordináciu a pracovať na upevnení prepojenia medzi politikami EÚ a vykonávaním stratégií s osobitným zohľadňovaním regionálnej a miestnej perspektívy. Komisia by mala často a pravidelne organizovať stretnutia a semináre, ktoré vykonávateľom a hlavným aktérom poskytnú lepší prehľad o cieľoch EÚ a umožnia prenášanie osvedčených postupov medzi stratégiami.
42. Domnieva sa, že Komisia by mala podstatne zlepšiť svoju vnútornú koordináciu medzi rozličnými generálnymi riaditeľstvami a riešiť problematiku súčasného vzájomného prekrývania politik EÚ. Nasledujúca správa Komisie o vykonávaní makroregionálnych stratégií by mala klásť ešte väčší dôraz na osvedčené postupy, ktoré by sa mohli prenášať medzi stratégiami.
43. Je presvedčený, že budúca správa Komisie by mala obsahovať aj spoľahlivé údaje o finančných príspevkoch na makroregionálne stratégie vrátane počtu podporovaných projektov. Okrem toho by Komisia mala robiť viacej, pokiaľ ide o návrhy zjednotenia terminológie používanej v opisoch úloh a postupov v rámci makroregionálnych stratégií.

Monitorovanie, hodnotenie a komunikácia

44. Zdôrazňuje, že je potrebné sledovať a hodnotiť spôsob, akým sa makroregionálne stratégie vykonávajú, aby bolo možné posúdiť ich účinnosť a uľahčiť odvodenie politických ponaučení. Musí však byť jasný účel týchto správ, ako aj ich určenie a očakávania s nimi spojené. Vypracovávanie správ bez jasného cieľa a účelu je zbytočnou byrokraciou.
45. Je presvedčený, že správy o vykonávaní makroregionálnych stratégií by mali slúžiť na posúdenie toho, či politiky EÚ a členských štátov sú ešte stále zosúladené a primerané na vykonávanie makroregionálnych stratégií, a mali by politických činiteľov EÚ a členských štátov upozorňovať na aspekty, ktoré je potrebné zmeniť. Pri každom návrhu nových právnych predpisov by sa mal posúdiť územný vplyv, aby sa zistil potenciálny vplyv na makroregionálne stratégie. Správy by vykonávateľom makroregionálnych stratégií mali tiež umožniť vidieť dosiahnutý pokrok, zlepšiť vnútorné postupy a prispôsobiť sa novému vývoju.
46. Zdôrazňuje, že územná spolupráca je trochu riziková a nie je ľahké ju do podrobností predpovedať. Monitorovanie a hodnotenie by preto malo byť zamerané skôr na výsledky a kooperačné postupy než na čísla. Nedostatky a chyby môžu a budú vznikáť, ale nemali by bezprostredne viesť k finančným úpravám, ani k zániku opatrení, keďže by sa tým zamedzilo vykonávaniu inovatívnych, ale riskantných projektov.
47. Súhlasí s názorom Komisie, že súčasťou makroregionálnych stratégií by mala byť intenzívna komunikačná stratégia a domnieva sa, že vzhľadom na súčasnú situáciu v EÚ je potrebné komunikovať prínosy činnosti EÚ. Makroregionálne stratégie zviditeľňujú ciele európskej politiky a robia ich pochopiteľnejšími pre bežných občanov. Ponúkajú teda odpoveď na súčasný politický vývoj v Európe a mohli by byť podstatným príspevkom k budúcej diskusii o EÚ s 27 členskými štátmi, ktorú nedávno Komisia rozbehla svojou bielou knihou o budúcnosti Európy.

Pripomienky k jednotlivým stratégiám

Stratégia EÚ pre región Baltského mora (EUSBSR)

48. Súhlasí s hodnotením vykonávania a výziev stratégie pre Pobaltsko a chcel by poukázať na to, že v roku 2016 bola pre ňu vytvorená sieť riadiacich orgánov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR). Účelom siete je nájsť spôsoby ako účinnejšie finančne podporovať vykonávanie stratégie. Podobné siete boli vytvorené aj pre iné fondy. Ide o príklad osvedčeného postupu, ktorý možno uplatniť aj v inej makroregionálnej stratégii. Iným príkladom je zapojenie regionálnych a mestských sietí do stratégie EÚ pre región Baltského mora (EUSBSR).
49. Konštatuje, že nástroj pre počiatočný kapitál stratégie pre región Baltského mora bol efektívnym nástrojom na vytváranie partnerstiev a prípravu projektov spolupráce, ktoré sa usilujú získať financovanie buď z programu Interreg stratégie pre región Baltského mora alebo iných programov financovania. Vzhľadom na to, že EUSBSR je prvou makroregionálnou stratégiou, existuje mnoho osvedčených postupov, ktoré môžu slúžiť ako referenčné ukazovatele pre iné makroregionálne stratégie.

Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť (EUSDR)

50. Súhlasí s hodnotením vykonávania a výziev tejto stratégie. Jedným z najviditeľnejších výsledkov stratégie pre podunajskú oblasť je vytvorenie nadnárodného programu Interreg Danube, ktorý presne pokrýva zemepisné územie tejto stratégie. Na základe stratégie EÚ pre podunajskú oblasť bolo vytvorených mnoho projektov a mnohé z nich boli schválené nadnárodným programom pre podunajskú oblasť alebo inými zdrojmi financovania. Okrem toho v roku 2014 štrnásť krajín spolu vytvorilo nový orgán, kontaktné miesto stratégie pre Podunajsko na uľahčenie jej vykonávania a zapájania všetkých súčasných i potenciálnych aktérov. Obidve iniciatívy zaznamenali veľmi dobrý pokrok a mali by ďalej dostávať podporu.
51. Víta skutočnosť, že stratégia EÚ pre podunajskú oblasť poskytuje inovačnú platformu v oblasti regionálnej politiky, politiky rozširovania a susedskej politiky, a podporuje účasť miestnych a regionálnych orgánov a občianskej spoločnosti vrátane sociálnych partnerov;

Stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora (EUSAIR)

52. Konštatuje, že utečenecká a migračná situácia má veľký vplyv na krajiny v regióne. Druhé fórum EUSAIR, ktoré sa 11. a 12. mája 2017 uskutočnilo v Ioannine (Grécko) bolo zamerané na to, ako stratégia môže pomôcť zvýšiť odolnosť krajín v regióne Jadranského a Iónskeho mora pri zvládaní krízy. V uznesení prijatom na tomto druhom fóre boli účastnícke krajiny vyzvané, aby vytvorili platformu spolupráce, prostredníctvom ktorej by krajiny v regióne mohli zlepšiť koordináciu svojej reakcie na krízu a učiť sa jedna od druhej.
53. Víta úsilie vynaložené na podporu spolupráce medzi EŠIF a nástrojom predvstupovej pomoci. To znamená, že EŠIF, nástroj predvstupovej pomoci a ďalšie príslušné štátne a regionálne toky financií by mali prispieť k dosiahnutiu cieľov EUSAIR. V tejto súvislosti by sa mohli preskúmať ďalšie synergie s EUSDR, ako aj s regionálnymi a medzinárodnými organizáciami. Odlišná terminológia na opis procesov vykonávania rôznych programov financovania však stále spôsobuje zmätok a bráni využitiu synergií.
54. Uznáva prínos stratégie pre existujúcu medzivládnu a mnohostrannú spoluprácu, ktorá funguje v rámci regiónu EUSAIR.
55. Je presvedčený, že by sa mala prekonať priepasť medzi politickými vyhláseniami a prostriedkami dostupnými na vykonávanie. Strategické ciele sa môžu dosiahnuť iba vtedy, ak sa na stratégiu vynaložia potrebné finančné zdroje a použijú potrebné nástroje riadenia.

Stratégia EÚ pre alpský región (EUSALP)

56. Konštatuje, že stratégia EÚ pre alpský región sa začala realizovať v prvej polovici roka 2016. Je príliš skoro robiť závery, ale táto stratégia sa určite rýchlo rozbehla. Kladné je, že väčšina zo siedmich účastníckych krajín sa do stratégie zapája predovšetkým svojou regionálnou úrovňou. Celostátna, resp. federálna úroveň je zapojená do činnosti výkonnej rady, ale stratégia sa vykonáva predovšetkým na regionálnej úrovni. Ak sa na celoštátnej, resp. federálnej úrovni prevezmú záväzky, môžu v blízkej budúcnosti predstavovať hlavný činiteľ väčšej stimulácie stratégie. Angažovanosť miestnej a regionálnej úrovne určite pomôže k prevzatíu záväzkov a v blízkej budúcnosti povedie k inkluzívnemu a plodnému vykonávaniu stratégie.

57. Domnieva sa, že stratégia pre alpský región môže pomôcť zaviesť udržateľný model rozvoja, ktorý bude pre všetky európske makroregióny spoločný. V Európe je obyvateľstvo a bohatstvo sústredené najmä v mestských a metropolitných oblastiach, ale pre zachovanie udržateľného rozvoja miest je nutné chrániť horské a vidiecke oblasti okolo nich. Ochrana prírodného kapitálu umožňuje občanom využívať oázy zdravia, zásobovať sa zdravými a kvalitnými potravinami a chrániť biodiverzitu. Vzájomné prepojenie medzi mestskými oblasťami, ktoré sú hnacími silami výroby a katalyzátormi inovácie, a vidieckymi a horskými oblasťami by malo byť kľúčovým faktorom rozvoja plánovacích synergií a spoločných komunikačných kampaní zameraných na občanov.
58. Konštatuje však, že vzhľadom na dlhú históriu spolupráce v regióne a prosperujúce hospodárstvo by aktéri tejto stratégie mohli byť ešte ctíziadostivejší a ísť nad rámec spolupráce vytvorenej v rámci programu Interreg, čo by slúžilo ako príklad pre ďalšie makroregióny. Jednou možnosťou na zváženie je vytvorenie trvalej koordinačnej štruktúry na vykonávanie stratégie, ktorá by mohla účinne podporiť systém riadenia.
59. Berie na vedomie a víta spoločné stanovisko bavorského predsedníctva a ostatných zúčastnených regiónov, ktoré vyzývajú na začlenenie stratégií do regulačného rámca nadchádzajúceho viacročného finančného rámca.

Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ

60. Je presvedčený, že hlavné východiská makroregionálnych stratégií predstavujú solídny a realistický základ, na ktorom môžu správne orgány s prenesenými právomocami a regionálne a miestne samosprávy a ich spoločenstvá v Spojenom kráľovstve v budúcnosti postaviť spoluprácu so svojimi partnermi z EÚ, a žiada vyjednávačov Spojeného kráľovstva a EÚ, aby túto problematiku zaradili do svojho zoznamu bodov prerokovávaných v súvislosti s dohodou o vystúpení medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ.

V Bruseli 30. novembra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Karl-Heinz LAMBERTZ

Generálny tajomník
Európskeho výboru regiónov

Jiří BURIÁNEK

III. POSTUP

Názov	Vykonávanie makroregionálnych stratégií
Referenčný dokument	Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vykonávaní makroregionálnych stratégií EÚ, COM(2016) 805 final
Právny základ	článok 307 štvrtý odsek ZFEÚ
Postup podľa RP	článok 41 písm. b) bod i) rokovacieho poriadku
Dátum žiadosti Rady/EP/Komisie	17. decembra 2016
Dátum rozhodnutia predsedu	17. mája 2017
Príslušná komisia	komisia pre politiku územnej súdržnosti a rozpočet EÚ (COTER)
Spravodajca	Raffaele Cattaneo (IT/EELS), poslanec a predseda regionálneho zastupiteľstva Lombardska
Analytická poznámka	15. júla 2017
Prerokovanie v komisii	28. septembra 2017
Dátum schválenia v komisii	28. septembra 2017
Výsledok hlasovania v komisii (prijaté väčšinou hlasov, jednomyselne)	prijaté väčšinou hlasov
Dátum schválenia na plenárnom zasadnutí	30. novembra 2017
Predchádzajúce stanoviská výboru	<ul style="list-style-type: none"> – Stratégia pre podunajskú oblasť, spravodajca: Wolfgang Reinhart (DE/EELS), CdR 86/2011 fin – Revidovaná stratégia Európskej únie pre región Baltského mora, spravodajkyňa: Pauliina Haijanen (FI/EELS), CdR 1272/2012 fin – Pridaná hodnota makroregionálnych stratégií, spravodajkyňa: Pauliina Haijanen (FI/EELS), CdR 5074/2013 fin – Územná spolupráca v Stredozemí v rámci jadransko-iónskeho makroregiónu, spravodajca: Gian Mario Spacca (IT/ALDE), CdR 23/2014 fin – Makroregionálna stratégia Európskej únie pre alpský región, spravodajca: Herwig Van Staa (AT/EELS), CdR 2994/2014 fin
Dátum konzultácie so sieťou na monitorovanie subsidiarity	–